

MĚSÍC *mezi* ELITOU

První dva čeští piloti jsou oprávněni velet v reálných bojových operacích

Text: Tomáš SOUŠEK
Foto: kpt. Michal PREJZEK

Naši letci dosáhli další významné mety. Dvěma z nich se podařilo úspěšně absolvovat prestižní kurz pro velitele společných leteckých operací v rámci Tactical Leadership Programme (TLP). Po dlouhé čtyři týdny v červnu a červenci letošního roku se v belgickém Florennes učili od nejzkušenějších evropských i amerických instruktorů.

Časlavští piloti letounů L-159 ALCA se stali vůbec prvními ze zemí bývalého východního bloku, kteří kurzem TLP prošli. Podmínky pro účast v něm jsou totiž velice přísné a nelze se do něj jen tak přihlásit. 212. taktická letka usilovala o zařazení svých příslušníků do hlavního letového kurzu dlouhých pět let. Po tu dobu musela zástupcům TLP prokazovat, že dosáhla požadovaných kvalit zejména v oblasti

leteckého výcviku. Určitě k tomu přispěly i výborné výsledky z mezinárodních leteckých cvičení, jako jsou Clean Hunter, NATO Air Meet či Brilliant Arrow. Vedle toho se pak vybraní letci účastnili řady teoretických školení již přímo v rámci TLP. Jejich práce byla korunována úspěchem právě v letošním roce, kdy obdrželi pozvánku do závěrečného letového kurzu. „O výjimečnosti této pozvánky svědčí i fakt, že kurzem může ročně projít jen asi 130 pilotů, z nichž celá stovka pochází ze zemí, které jsou přímo zapojeny do TLP. Jen zbylé tři desítky volných míst jsou pak nabízeny ostatním zemím Severoatlantické aliance,“ říká major Petr Tománek, velitel 212. taktické letky.

CO JE TLP?

Tactical Leadership Programme není klasické letecké cvičení. Jde o program skládající se z řady teoretických i praktických kurzů, které připravují nejzkušenější piloty na roli velitelů leteckých operací. TLP byl založen v lednu 1978 na základě společné dohody

Belgie, Kanady, Nizozemska, Německa, Velké Británie a USA. Snahou těchto zemí bylo nejen zvyšování schopností jejich vlastních leteckých jednotek, ale také vytváření postupů a nové taktiky při společných mezinárodních leteckých operacích. První kurzy probíhající na německé základně Fürstenfeldbruck však byly pouze teoretické.

V následujícím roce se výcvikové středisko přesunulo na severoněmeckou základnu Jever, kde fungovalo až do roku 1988. Teprve zde začaly být organizovány i čtyřtýdenní kurzy, kde již piloti aktivně létali. Během 71 cyklů zde bylo vyškoleno téměř 2000 leteckých osádek. V roce 1989 se TLP stěhuje znovu, tentokrát už na belgickou základnu Florennes, kde působí dodnes. K programu postupně přistoupily další země, konkrétně Dánsko, Itálie a Španělsko. Naopak v souvislosti se stažením svých jednotek z Německa v roce 1997 odstoupila Kanada, avšak její letouny se i nadále účastní většiny výcvikových kurzů. Od přesunu do Belgie se změnila také struktura TLP, který se od té doby dělí na tři základní větve.

Asi nejviditelnější činností TLP jsou i nadále letové kurzy. Čtyřtýdenní cvičení se organizují šestkrát do roka. Každého z nich se může účastnit maximálně 24 letadel. Praxe je taková, že každá jednotka do kurzu vysílá obvykle dvojici letounů, dvě osádky a zhruba tři desítky příslušníků pozemního personálu. Díky tomu je zaručeno, že v každém termínu je zde zastoupena široká škála typů letecké techniky používané v NATO a výcvik je tak mnohem pestřejší a přínosnější. Navíc instruktoři TLP patří mezi opravdovou elitu Aliance a většina z nich má za sebou řadu ostrých bojových misí zejména v oblastech Středního východu či Balkánu.

Druhou částí TLP jsou teoretické, takzvané akademické kurzy. Ty jsou zaměřené zejména na rozšiřování znalostí v oblasti taktiky a výzbroje. Některé z nich jsou doporučeny ještě před samotným letovým cvičením. Hlavními tématy akademických kurzů jsou společné letecké operace COMAO, protivzdušná obrana, elektronický boj, zpravodajské zabezpečení operací či protiletadlové zbraňové systémy země-vzduch.

Výhodou těchto kurzů je, že se jich může zúčastnit mnohem více osob než v případě letových cvičení. Tato školení tak ve Florennes ročně absolvuje kolem 500 lidí. Kurzy probíhají tím způsobem, že v první fázi účastníci prezentují ostatním leteckou výzbroj a taktiku používanou právě v jejich armádě. V následné diskusi se pak probírají výhody či nevýhody každé z nich a porovnávají se s postupy, které vyučují instruktoři TLP.

Poslední větví TLP jsou kurzy zaměřené na celkovou doktrínu nasazení mnohonárodních leteckých sil. V rámci těchto kurzů se srovnávají rozdílné přístupy k nasazování vlastních jednotek jednotlivými zeměmi a hledají se oblasti, v nichž je možné postupy sjednotit.

PRVNÍ ČEŠI V TLP

Vraťme se ale k letovému kurzu, jehož se letos poprvé zúčastnili také piloti AČR se svými letouny L-159 ALCA. Šlo o celkem pět letců 212. taktické letky z Čáslavi, z nichž však jen dva regulérně absolvovali celý měsíční výcvik. Další tři se k nim totiž připojili až v druhé polovině kurzu a jejich úkolem bylo simulovat síly protivníka.

A v čem spočívá určitá výjimečnost Tactical Leadership Programme? „Je to především v komplexnosti a z toho vyplývající náročnosti letového kurzu. Piloti zde cvičí prakticky veškeré druhy leteckých operací a to po dobu dlouhých čtyř týdnů. Plánování jednotlivých misí navíc probíhá ve značném časovém stresu, kdy úkol k letu obdržíte teprve v osm hodin ráno a na jeho naplánování máte jen asi tři hodiny. Oproti jiným cvičením, jichž jsme se již účastnili, jako například NATO Air Meet, je zde také mnohem větší důraz kladen na poletový debriefing. Všechny letouny jsou vybaveny speciálním záznamovým zařízením, díky němuž lze celý let do detailu popsat.“

Pilotům tak na TLP ani po přistání práce zdaleka nekončí a není proto výjimkou, že se ze zaměstnání vracejí až po 20. hodině,“ popisuje své dojmy ze cvičení major Petr Tománek, velitel 212.tl.

Letový program kurzu má svou pevnou strukturu. Tvoří jej celkem patnáct „bojových“ misí, při nichž se piloti jednak seznamují s možnostmi i slabinami ostatních typů letecké techniky a jednak si zvyšují své dovednosti v taktice a postupech nutných při vedení mnohonárodních leteckých operací. Náročnost jednotlivých misí se postupně zvyšuje, a tak zatímco zpočátku piloti provádějí lety ve skupině čtyř až šesti letounů jen proti omezenému počtu protivníků, v závěru cvičení se do vzduchu dostane najednou i všech 24 letounů, proti nimž působí jak „nepřátelští“ stíhači, tak i pozemní systémy PVO. Ačkoli všechny stroje vzlétají i přistávají stále jen ze základny Florennes, v průběhu jednotlivých misí létají nad velkou částí západní Evropy, konkrétně nad Belgií, Nizozemskem, Dánskem, Německem, Francií a Velkou Británií. Několikahodinové operace s tankováním za letu tak k TLP také neodmyslitelně patří.

Výsledkem měsíčního intenzivního výcviku je kromě obrovské spousty zkušeností také získání certifikátu „Mission commander“, který prvním dvěma českým pilotům umožňuje velet ve vzduchu společným leteckým operacím ve skutečném boji. „Je jasné, že takovýto výcvik a takovouto schopnost nemůže mít zdaleka každý. Podle mého bychom mohli do kurzů TLP posílat dva piloty ročně, aby jimi prošli alespoň naši velitelé rojů. Již v srpnu proběhne plánovací konference na další rok a myslím si, že zájem bude nejen z naší strany, ale i ze strany vedení Tactical Leadership Programme,“ říká velitel letky.